

דקתני: ואיני יודע איזה מכב, ולשון זה ב-ת משמע שמעולם לא ידע, ואילו היה הוא ביניהם בהכרח שידע אלא ששכח.

שמע מינה!

שנינו במשנה: שני נזירים שאמר להן אחד, ראיתי אחד מכם שנטמא ואיני יודע איזה מכם, מגלחין ומביאין קרבן טומאה:

א. אסרה התורה להקיף את פאת הראש, שנאמר [ויקרא יט כז] "לא תקיפו פאת ראשכם", ומה היא הקפה: זה המשוה צדעיו לאחורי אזניו ולפדחתו, "צדעיו" הוא השיער הרבה וגדל סמוך לאזנים, ומאחורי אזניו חלק הוא ואין שם שיער, וכן בפדחתו אין שיער, וכשנוטל אותם שבצדעיו דהיינו פאת הראש, ויהיה חלק בלא שיער, נמצא שהוא שוה לאחורי אזניו ופדחתו, [תוספות לעיל מא א]; ובסוגייתנו יתבאר דין מי שגילח את כל ראשו ["הקפת כל הראש"] אם הוא עובר ב"לא תקיפו".

ואם כן: מה פוטא אין שם — במקום הסתירה שהוא מקום הספק — אלא בועל ונבעלת, אף כל ספק טומאה ברשות היחיד שהוא טמא, אינו אלא כגון דאיכא בי תרי [שהיו שני אנשים] בלבד.

אבל הכא הרי: שני הנזירים והאי דקאי גביהון [העד שעומד אצלם] הא תלתא [הרי שלושה איש].⁽¹¹⁾

ואם כן: הוה ליה ספק טומאה ברשות הרבים, וכל ספק טומאה ברשות הרבים הרי ספיקו טהור, ולמה צריכים הם להביא קרבן טומאה?!⁽¹²⁾

אמר רבה בר רב הונא: משנתנו עוסקת באומר העד: ראיתי מרחוק טומאה שנוזקה ביניכם, והיות ואין הוא במקום הספק, אין כאן ספק טומאה ברשות הרבים.⁽¹³⁾

אמר רב אשי לסייע: דיקא נמי מלשון משנתנו כתירוצו של רבה בר רב הונא:

13. א. כתב הרא"ש שהעד היה עומד במרחק ארבע אמות, וראה מה שכתב המאירי.
ב. הקשו התוספות: "אם כן - שרשות היחיד היא - יביא כל אחד קרבן טומאה ודאי, דכל ספק טומאה ברשות היחיד שורפיץ עליה תרומה", [וכן מביא הוא קרבן, ואינו חולין בעזרה]?!
יש לפרש קושייתם בשני אופנים:

האחד: למה די להם בקרבן טומאה אחד, יביא כל אחד קרבן בפני עצמו; וכן היא פשוט לשונם.

השני: משמע לתוספות ככוונת המשנה, שאף אם רצו להביא כל אחד קרבן בפני עצמו אין הם יכולים; ועל זה הוקשה להם: כיון ש"ספק

11. ראה תוספת דברים בענין זה במאירי.
12. לשון הגמרא משמע, כי מאחר ש"רשות היחיד" היא דוקא בשני אנשים, שוב ממילא יש לנו לטהר לגמרי כאשר יש שלושה אנשים משום "ספק טומאה ברשות הרבים".

ולפי שיטת התוספות בסוגייתנו, שספק טומאה ברשות הרבים שהוא טהור הוא משום שמעמידים אנו אותו בחזקת טהרה, ניחא היטב לשון הגמרא, כי מן הדין היה לנו לטהר אף ספק טומאה ברשות היחיד משום חזקת טהרה, אלא שגזירת הכתוב היא לטמא ברשות היחיד, ואם כן כל שאינו בכלל "ספק טומאה ברשות היחיד", ממילא הוא טהור משום חזקת טהרה, ואין אנו צריכים לשם "רשות הרבים" כלל.